

Vecht – Reest - Fietsroute

“ Tussen Vecht en Reest, je moet er zijn geweest “.

Introductie Fietsroute Beleef Nieuwleusen

Beleef Nieuwleusen, een samenwerkingsverband van allerlei organisaties, partijen, bedrijven, en stichtingen, uit Nieuwleusen en omgeving, biedt u graag deze fietsroute aan.

De fietsroute is gericht op dat wat de moeite waard is om te zien, en/of te bezoeken, tussen de Vecht en de Reest. Dat kan historisch cultureel zijn, maar ook duurzaam actueel, ondernemend en creatief, verrassend en verbazend.*

Beleef Nieuwleusen wil graag met deze fietsroute laten zien hoe aantrekkelijk Nieuwleusen, en de omgeving van Nieuwleusen, eruit ziet, en wat er allemaal te beleven valt tussen Vecht en Reest.

Beleef Nieuwleusen is geen nieuw merk in een toeristische marketingwereld, maar een gemeenschapsmodel waarbij de deelnemende organisaties naast elkaar staan, en niet tegenover elkaar. Op deze manier versterken de deelnemende partijen elkaar, en dat komt weer ten goede aan de gemeenschap. Oktober 2022 – Mink de Vries, samenstelling Fietsroute

-
- In 2021 kwam de historische vereniging Ni'jluusn van vrogger, in samenwerking met DNA van Dalfsen, met een fietsroute die vrij is te downloaden.*

(Foto's voorkant ; Vecht-flickr.com, Molen –Palthehof,2 eigen foto's)

Start Fietsroute (voor auto's met fietsen erop, startpunt Station Dalfsen); Stokvisdennen Dalfsen- Brinkweg 2 -7722 VA *

(De Fietsroute zelf is dikgedrukt, locaties en bezienswaardigheden dunedrukt)

Gebouw IJclub Stokvisdennen+ Hiawatha- Actief Dalfsen (foto Hiawatha)

**De IJclub Stokvisdennen is opgericht op 7 november 1968. Daarvoor waren er al twee eerdere IJclubs geweest, nl. IJclub Dalfsen en IJclub Dalfsen Vooruit, maar beide zijn weer opgeheven. Loonbedrijf van Leussen heeft in 1968 een ijsbaan aangelegd op een groot weiland, direct naast de Vecht. De naam dankt de club aan een rij dennen van de familie Stokvis aan de rand van het weiland.*

De IJclub traint in Deventer, de plaats waar de inwoners ook wel Stokvissen worden genoemd.

De Brinkweg rechts op fietsen, doorrijden tot 3^e weg rechts, dat is De Stokte. Die vervolgen, langs de Uitkijktoren, tot De Stokte een scherpe bocht naar links maakt. Daar volgt u de Oude Oever.

Uitkijktoren De Stokte aan de noordkant van de Vecht (foto Vechtdal Ov.)

**Uitkijktoren De Stokte geeft een schitterend uitzicht op de Vecht. De Vecht (Nedersaksisch ; De Vechte) is een regenwaterrivier uit Münsterland in Duitsland afkomstig. Zij heeft eeuwenlang een belangrijke rol gespeeld in de handel met Duitsland, en andere landen oostwaarts. Vanaf de uitkijktoren zie je de bolvormige toren van Kasteel Rechteren boven de bomen uitkomen.*

**Kasteel Rechteren werd aan het begin van de 14^e eeuw gebouwd in opdracht van de graven van Bentheim. Later in die 14^e eeuw kwam het in bezit van de familie Van Heeckeren. Deze tak ging zich daarna van Rechteren noemen. De adellijke families Van Rechteren, Van Heeckeren, en van Voorst, hadden in die tijd grote invloed op de samenleving, in Overijssel, Zuid Drenthe, Gelderland, en delen van Duitsland.*

De huidige familie van Rechteren Limpurg op Kasteel Rechteren stamt in directe lijn af van Frederik van Heeckeren van der Esch en Luitgarde van Voorst. Zij trouwden in 1345 en kregen 7 kinderen. De oudste dochter Swedera stond aan de basis van het eerste vrouwenklooster van de Moderne Devotie in Diepenveen bij Deventer. Deze hervormingsbeweging van Geert Groote, Thomas a Kempis, en Desiderius Erasmus, heeft nog steeds invloed op onze samenleving.

Kasteel Rechteren (foto Stichting Kasteel Rechteren)

De Oude Oever vervolgen tot de eerste weg links, de Holle Weg of Zandsteeg. Deze inslaan, links aanhouden Om de Landskroon op. Doorrijden tot vlakbij de Hessenweg, daarvoor het fietspad naar rechts nemen, en via nieuwe fietstunnel naar Oudleusen rijden.

**Herberg De Landskroon aan de Hessenweg was een belangrijke pleisterplaats voor de handelsreizigers van en naar Duitsland (Hessen). Daarnaast werden er Markevergaderingen gehouden. Nu staat er op die plek een boerderij.*

*Landskroon fietstunnel - Marketafel Oudleusen - Oud Leusener Veld (Marke)
(foto de Stentor) (foto Dalfsennet) Historische Kring Dalfsen*

**Marken en Meenten in Kerspel Dalfsen. Het Kerspel Dalfsen kende negen Marken. Damsholte, Emmen, Lenthe, Milligen, Rechteren, Rozengarde, De Rute, Leusen, Welsum. De laatste vier lagen ten noorden van de Vecht.*

Een Marke is een afgebakend grondgebied, in gemeenschappelijk bezit en beheer van vooral grote boeren, adel, geestelijkheid (zgn. gemene gronden). Ooit bij de start van de Marken waren het woeste gronden. Marke-genoten kregen het recht om op de Meenten(deel van Marke) bijvoorbeeld vee te laten grazen, of een bepaalde hoeveelheid turf te steken. De Marketafel in Oudleusen (bij Kerk op hoek van Spiegelstraat en Schaapmanstraat) vertelt het verhaal van Marke Leusen.

Een Marke omvatte vaak meerdere buurtschappen. Zo kende De Marke Rozengarde vier buurtschappen : Ooster Dalfsen(waarin het kerkdorp Dalfsen), Ankum, Gerner, en Welsum.

Uit de fietstunnel gekomen gaat u naar links, richting Nieuwleusen, de Dommelerdijk op. Dommelerdijk tot einde volgen in Nieuwleusen

(Fietsnetwerk knooppunten : Dalfsen centrum - 59, Brinkweg/De Stokte - 90, Oudleusen Zuid - 69, Oudleusen Centrum - 08, Oudleusen-Nieuwleusen - 24. Nieuwleusen De Palthehof/ Grote Kerk/Witte Peerd/Olde Gemeentehuis - 25 = Kruising Westeinde-Oosteinde-Dommelerdijk- Backxlaan)

**Veenmoeras, turf, en ontginning ; Het gebied tussen Zwolle en Ommen, ten noorden van de Vecht, bestond vroeger voor een groot deel uit veen en moeras. De vervening begon in de 17^e eeuw vanuit Zwolle in het Ruitenveen, daarna volgden Westerveen en Oosterveen vanuit Dalfsen en Oudleusen. Met het oprichten van de Leusener Compagnie in 1631 werd de vervening rond Nieuwleusen, Oudleusen, en Den Hulst, georganiseerd opgepakt. De turf werd via de Beentjesgraven afgevoerd naar Hasselt en Zwartsluis.*

Veen en moeras - Turfstekers (Wikiwand) - Herinrichting Beentjesgraven door Waterschap Drents Overijsselse Delta

U bent aangekomen midden in de oude kern van Nieuwleusen. Een geschikte plek om even te pauzeren.

**De kruising Westeinde, Oosteinde, Dommelerdijk, Backxlaan, met ; Museum Paltehof, Grammofoonmuseum, Palthebos, Witte Peerd, en Grote Kerk, e.a.*

Museum Paltehof en Grote Kerk Nieuwleusen uit 1675 (Bij de Grote Kerk ligt een QR steen DNA van Dalfsen, met informatie over de Grote Kerk)

**Kerkgang voor 1675 vond plaats vanaf 1641 in de schuur van Havezate Oosterveen. In de huidige Hervormde Kerk vindt men nog de familiewapens van H.Roelinck sr.+Ripperda (bij preekstoel) en van D. Roelinck jr.+Bueker (op torenklok). Deze families schonken preekstoel en torenklok aan de schuurkerk.*

**Predikant Jan Arend Palthe ; De relatie tussen Nieuwleusen met de familie Palthe stamt van 1754, toen ds. Jan Arend Palthe predikant in Nieuwleusen was tot in 1803. De predikant verwierf belangrijke bezittingen.*

Hij kwam uit een rijke Twentse familie van burgemeesters en predikanten. De dochter van zijn kleinzoon Carel Hendrik Bernhard Palthe, Gulia Palthe, was de laatste inwoner van deze familietak in Nieuwleusen. Toen zij in 1928 overleed liet zij, via haar testament, de meeste boerderijen na aan de pachters, en schonk zij de grond, en het Palthebos, aan de Hervormde Kerk van Nieuwleusen. Gulia had een zomerverblijf tussen de Pastorie en het Witte Peerd in, met de naam ' Het Spijker '. Ze was trots op haar plaats in Nieuwleusen, en ondertekende haar brieven graag met ' landsvrouw van Nieuwleusen '.

*Gulia Palthe - Bordje De bult van Derk Jan – Openluchttheater Palthebos
(foto Gulia en Openluchttheater – Beeldbank Palthehof)*

**Palthebos ; Vrijwilligers, met initiatiefnemer Aalt Westerman, willen graag het Openluchttheater ' De bult van Derk Jan' weer terug(2016). Het Openluchttheater bestond uit een bult zand, overgebleven van de ruilverkaveling, en 700 zitplaatsen(bankjes).*

Derk Jan Massier was de geestelijk vader van het Openluchttheater(1957) .Een man die het welzijn, en de cultuur, van de Nieuwleusenaren aan het hart lag.

Olde Gemientehuis, met Grammofoonmuseum – Het Witte Peerd ; partycentrum, café, en cafetaria. (foto van Beeldbank en het Witte Peerd.nl)

U steekt de kruising over de Backxlaan in, en slaat de 3e weg rechts, het Oosterveen in. Deze rijdt u helemaal uit tot De Stouwe. Hier gaat u even naar links, en gelijk weer rechts Oude Zwolseweg in.

Oude Zwolseweg vervolgen tot 2e weg links de Nieuweweg. Deze slaat u in en rijdt door tot de grotere en drukker N377 Zwolseweg.

Hier even naar links naar het oversteekpunt over de N377. Na het oversteken gaat u rechts af, en de 1^e weg links Mariahoeve in.

**Havezate Oosterveen, Oosterveen 59 Nieuwleusen ; Toen in 1631 de Leusener Compagnie door vijf rijke Overijsselse heren werd opgericht, besloot niet lang daarna in 1640 Sweder van Haersolte een edelmanshuis te bouwen, aan het Oosterveen in Nieuwleusen, voor zijn zoon Rutger. In 1680 liet Sweder er nog een verdieping, in de vorm van een toren, bovenop bouwen. In 1862 werd in de Franse Tijd de Havezate Oosterveen afgebroken. Nu staat er op diezelfde plek een boerderij.*

Havezate Oosterveen Oosterveen 59 - vorige eeuw Oosterveen 59 - 2022

(foto's en tekening Jacob Stellingwerff via Beeldbank Palthehof)

**Adellijke families in de omgeving van Nieuwleusen ; Wanneer het gaat om belangrijke families die veel invloed hebben gehad op het ontstaan en de ontwikkeling van Nieuwleusen en omgeving, dan kunnen we niet om de families van Haersolte, Roelinck, Van Marle, en Van Dedem, heen. Deze vooral Overijsselse adellijke families bezaten vaak meerdere Havezates. Wanneer je een Havezate bezat, kon je deel uit gaan maken van het Ridderschap, in feite het bestuur van Overijssel. De Franse Revolutie(vrijheid-gelijkheid-broederschap) maakte veelal een eind aan al die bezittingen van de adellijke families. Veel Havezates werden toen gekocht door rijke burgers uit de stad.*

Haersolte

Van Marle

Ripperda

Van Dedem

Rechteren

Al zijn de Havezates, na de Franse Revolutie, lang niet meer allemaal in handen van de adellijke families, de families zelf leven nog voort. Zichtbaar in familiewapens, pachtboerderijen met luiken in familiewapenkleuren, en grafkelders in plaatsen waar de familie dichtbij woonde. Zo is er een grafkelder van de Familie Van Rechteren in de Grote- of Cyriacuskerk in Dalfsen, en is kort geleden(2020) in de Grote- of St. Michaëlkerk te Zwolle de grafkelder ontdekt van de Familie van Haersolte. Daarnaast bezitten de adellijke families nog steeds veel grond.

We rijden Mariahoeve helemaal uit tot de Nieuwe Dijk, hier gaan we naar rechts en vervolgen de Nieuwe Dijk tot de weg Oud Avereest. Hier gaan we het fietspad op naar links, en rijden door tot het Kerkje Oud Avereest. Dit is tevens het 2^e pauzepunt en het keerpunt van de Vecht-Reest-Fietsroute.

**Oud Avereest ; Het dorpje Avereest(de oude naam) ligt precies op de grens tussen Overijssel en Drenthe, aan de weg Balkbrug-Meppel. Avereest is ontstaan bij een doorgaanbare passage in het hoogveen. Dat is ook de reden geweest dat Prins Maurits van Oranje-Nassau tijdens de Tachtigjarige Oorlog opdracht gaf om een verdedigingslinie aan te leggen, om de vijandelijke legers uit het Zuiden en Oosten (Katholiek) tegen te houden. De eerste verdedigingslinie(1599), de meest noordelijke, werd bij Avereest aangelegd. Een aarden verdedigingswerk zonder vaste vorm. Drenthe, Friesland en Groningen betaalden voor een deel deze verdedigingslinie ' De Ommerschans ', bij de passages in het hoogveen tussen Ommen en Zuidwolde, bij Balkbrug-Avereest. De soldaten die werkten aan deze eerste verdedigingswerken werden in de kerk van Avereest ondergebracht.*

Ommerschans 5 bij Avereest, tekening van Cornelis Pronk (Historische Vereniging Avereest), met daarnaast de Kerk van Oud Avereest van 1852

**Kerk Oud Avereest ; De kerk van Avereest is gebouwd in 1852, daarvoor stond er al een kerkje uit de 13^e eeuw op dezelfde verhoogde plek. Ook in IJhorst stond al een kerkje in de 13^e eeuw, eveneens op een verhoogde plek in het veen.*

Reest bij Avereest

Ijsvogels spotten bij de Reest (WDO Delta)

**Bezoekerscentrum 'De Wheem' van Landschap Overijssel in Oud Avereest ;*

Dit toeristisch knooppunt waar diverse organisaties uit Drenthe en Overijssel samenkomen nodigt uit tot een bezoek. Zowel in het Bezoekerscentrum als daarbuiten is het de moeite waard om even wat langer te pauzeren.

U vindt hier o.a. informatie en borden van ; Vechtdal Overijssel, Fietsnetwerk, Toeristinfo Het Reestdal, Landschap Overijssel, en van het Drents Landschap.

Bezoekerscentrum Het Wheem Landschap Overijssel Fietsers pauzeren

We vervolgen onze route noordwaarts over het fietspad langs de weg Oud Avereest, en gaan bij Den Westerhuis links af de Westerhuizingerweg in. De Westerhuizingerweg volgen tot u links af kan richting knooppunt 35 over de Kievitshaar. Kievitshaar is naast een pad cq.weg, een buurtschap met bos. Bij knooppunt 35, Kievitshaar, aangekomen, gaat u links af de Sterkensweg op. Deze rijdt u helemaal uit naar De Oosterhulst. Let op ! Het laatste deel van de Sterkensweg heet Maatweg (vanaf water Beentjesgraven)

**Oosterhulst-Zwolse Weg : Maakt deel uit van de weg van Hasselt naar Dedemsvaart. Hier werd vanaf 1809 de Dedemsvaart gegraven in opdracht van Meester Willem Jan Baron van Dedem. Dit om o.a. alle turf, uit het omliggend gebied, af te kunnen voeren naar Hasselt en Zwartsluis. Van Zwartsluis ging de turf over de Zuiderzee ondermeer naar Holland.*

*Dedemsvaart bij Den Hulst
(Beeldbank Palthehof)*

Baron Willem Jan van Dedem Rollecate

Bij de Oosterhulst aangekomen gaat u rechts, u passeert Camperplaats Vechtdal en rijdt door tot Bakkerij Timmer, daar steekt u de N377 links over en rijdt de Burgemeester Backxlaan in. Deze volgen tot de rotonde, daar gaat u bij De Spil Kulturhus rechts af, de Prinses Beatrixlaan is. Bij volgende rotonde slaat u links af de Bosmansweg in, totdat u het Westerveen kruist.

Daar slaat u rechts, bij Natuurboerderij Balk Inn, het Westerveen in.

Camperplaats Vechtdal en Bakkerij Timmer ; onder – De Spil en Balk Inn

**Gemeenschapszin, ontmoeting, verbinding, en samenwerking ; Kulturhus De Spil en Natuurboerderij Balk Inn zijn voorbeelden van samenwerking tussen verschillende partijen. Zo werken in De Spil Kulturhus o.a. Saam Welzijn, Bibliotheek, Agnieten College, Interakt Contour, Gemeente, en de Spil zelf, nauw met elkaar samen. Dit komt ondermeer tot uiting in de Ronding(kleinkunst theater), in het Talenthuis, Medialab, Jongerenruimte, Keuken, Grand Cafe, en buitentuin.*

Natuurboerderij Balk Inn maakt deel uit van de coöperatie Nieuwleusen Synergie. Nieuwleusen Synergie is actief met windenergie(twee zelf geëxploiteerde windmolens), vergroening, sociale tuinen, vervoersservice Haaloe Brengoe, Kringloopwinkel Deuroe Veuroe, duurzaamheid, natuureducatie, en werkt samen met gemeente t.b.v. energietransitie.

Nieuwleusen Synergie – samenwerking in, met, en voor, de gemeenschap
Het Westerveen vervolgen, langs Dierenpark Ten Kate, tot kruising met Buldersweg, hier links af slaan. Aan het eind komt u op het Westeinde, hier rechtsaf het fietspad volgen, aan de linkerkant ziet u Molen Massier. Om de molen te bezoeken, steekt u over.

Bij Molen Massier ligt een QR steen van DNA van Dalfsen, net als bij Grote Kerk

**Molen Massier ; Deze molen werd in 1861 gebouwd door Willem Hendrik de Graaf, en kwam in 1893 in bezit van de familie Massier. In 1956 werden de wieken en de stelling gesloopt. Alleen de romp bleef over. Dankzij de Stichting Molen Massier is de molen gerestaureerd en weer maalvaardig gemaakt. Naast de Molen heeft Massier een winkel, en een zaak voor diervoeding, Massier Diervoeders, met alles voor tuin, land, en dier !*

We rijden verder op het fietspad langs het Westeinde richting het westen, richting Ruitenveen. Bij de rotonde Westeinde-Jagtlusterallee—Dedemsweg, gaat u driekwart rond, en rijdt het fietspad op richting Dalfsen (dit is de korte route). U kunt ook bij de rotonde rechtdoor gaan en de 2^e weg links De Kreuleweg inslaan. Via de Hoevendwarsweg rechts en de Hoevenweg links kunt u dan doorrijden tot de Hessenweg, links af naar kruising met Dedemsweg

**De drie Havezates van Familie van Dedem ; Op een gegeven moment bezat de Familie van Dedem drie Havezates nl. in Dalfsen, Nieuwleusen- Den Hulst, en Ruitenveen. In 1703 kocht Luitenant Kolonel Willem Jan Baron van Dedem Havezate Den Berg, ten zuiden van de Vecht bij Dalfsen. Vanaf dat moment maakt de familie deel uit van het Ridderschap Overijssel. Zoon Gijsbert trouwde met Theodora van Isselmuden, en bezat zo Havezate Jagtlust in Ruitenveen.*

In 1809 bouwde mr. Willem Jan Baron van Dedem Havezate Rollecate aan de noordzijde van de Dedemsvaart, tegenover de Jagtlusterallee in Den Hulst.

Havezate Den Berg Havezate Rollecate Den Hulst- Hulstkampenweg 2

Van Havezate Jagtlust is weinig terug te vinden. Huize Den Berg staat er nog in volle glorie. Havezate Rollecate is afgebroken. Aan Hulstkampen 2 stond de oudste boerderij met erve, in handen van Familie Haersolte

Bij kruising Dedemsweg Hessenweg oversteken, Koesteg volgen tot voorbij Diervoeders Feijen, links afslaan Welsumerweg op, tot startpunt Brinkweg !!

Dank en verantwoording

Dank gaat uit naar de Historische Verenigingen van Dalfsen, Nieuwleusen, Oudleusen, en Oud Avereest.

Dank gaat eveneens uit naar de gemeente Dalfsen, met het DNA van Dalfsen,

en met het organiseren van de WAK Week waar deze route uit is voortgekomen.

Verder wil ik graag Landschap Overijssel, Drents Landschap, Vechtdal Overijssel, Toerist Info Het Reestdal, en de gemeentes van De Wolden, Hardenberg, Staphorst, Dalfsen, en Ommen bedanken voor alles wat ze de laatste jaren gedaan hebben om het historisch – en cultureel erfgoed te behouden, en weer actueel te maken.

Tenslotte dank ik alle betrokken mededeelnemers van Beleef Nieuwleusen. Wat een geweldig samenwerkingsverband !!

